

Slapende Amerikaanse soldaat in Afghanistan.

FOTO TIM HETHERINGTON

Sloppenwijk in Caracas, Venezuela.

FOTO LURDES BASOLI

Morgen begint in Groningen de zestiende editie van de fotomanifestatie Noorderlicht. Het thema 'Human conditions' valt heel breed in te vullen, zo blijkt uit de exposities. Erg vrolijk stemt het niet, maar het bewijst wel dat de fotojournalistiek springlevend is.

Tijdens de begrafenis van de door Israël gedode Hamasleider Nizar Rayan worden de lichamen van twee van zijn eveneens omgekomen kinderen weggedragen. FOTO MOHAMMED SABER

Overlevende van de gijzelingsactie op de school in Beslan.

FOTO ANASTASIA KHOROSHILOVA

Het leed in de wereld verbeeld

Jeannette de Vos

In de historische der AA-kerk van de stad Groningen is een muur gebouwd van gipsblokken. Daarop prijken tientallen foto's van het persbureau AP die gemaakt zijn tijdens de bezetting van Gaza door het Israëlische leger in 2008. Stuart Franklin, van het beroemde bureau Magnum Photos, toog speciaal voor de Fotomanifestatie Noorderlicht naar Gaza om elf Palestijnse nieuwsfotografen op te zoeken en hun werk te selecteren.

Al voor de opening van de manifestatie onstond er gedoe rondom deze foto's; de begeleidende catalogustekst was te politiek (lees: te anti-Israëliësch) aldus AP. Gelukkig kunnen de foto's (met veel dode kinderen) wel worden getoond, want ze geven een gruwelijke inzicht die je anders niet zo snel te zien krijgt.

'Human conditions' is dit keer het thema van het festival. Zelf vertaalt de organisatie deze titel als 'strijd'. 'Menselijke omstandigheden' zou ik zeggen, en dat dit heel breed is in te vullen, laten ook de vijf gastcuratoren en de vaste curator Wim Melis zien. Erg vrolijk word je niet van hun visies, maar het toont wel aan wel dat de fotojournalistiek en de documentaire fotografie beslist niet op sterven na dood is, zoals vaak wordt beweerd. (De kranten en tijdschriften beschikken immers steeds minder over budget voor projecten.)

Veel oorlog, conflicten en geweld dus, wat niet wegneemt dat het allemaal zeer de moeite van het bekijken waard is. De Spaanse fotograaf Lurdes Basoli bijvoorbeeld laat een schitterende documentaire serie zien die hij in de sloppenwijken van Caracas, Venezuela maakte. Het leven is daar weinig waard en de foto's

van mortuaria komen dan ook veelvuldig in de serie voor. Gastsamensteller Marc Prüst koos bewust voor een kritische blik op onderwerpen wat dicht bij huis. Zijn bijdrage heet 'Lost', en we zien bijna alleen maar indringende zwart-wit series van de zelfkant van de samenleving, zoals de huurkazerne voor immigranten in Rome van de Italiaanse fotograaf Massimo Berruti.

Verrassend is het ook het werk van Pieter ten Hoopen die eenzame mensen fotografeerde in Stockholm, naar het schijnt een sterk geïndividualiseerde stad. Het is dus zeker niet alleen armoede of oorlog die leiden tot schrijnende toestanden.

Van de foto's die je blijven achtervolgen, mag ook zeker de portretten-serie van de Roemeense Anastasia Khoroshilova niet onvermeld blijven. Aan de ene wand in het nauwe gangetje van de Noorderlichtgalerie

hangen de schoolfoto's van de betrokkenen bij de gijzelingsactie in de school van Beslan (Tsjetsjenië). Daar tegenover, op 50 cm afstand, serene portretten van de overlevenden. Ernstig kijken ze de camera in op hun vakantieadres in Duitsland.

Op dezelfde locatie ook de projectie van World Press winnaar (2007) Tim Hetherington. Vredig slapende Amerikaanse soldaten in Afghanistan lijken het, maar door deze foto's te combineren met video's van gevechtshandelingen en niet te vergeten de geluiden, verworden die vermeende zoete dromen van de slapers tot nachtmerries. Dit is nog eens iets anders dan de opnames van *embedded* fotografen die even bij de troepen in Uruzgan mogen kijken.

'War machines' toont het tegendeel van deze menselijke invalshoek. Het CBK aan de Groninger Trompsingel ligt niet direct in het

stadscentrum, maar het loont zeker de moeite om je er door te laten verrassen. Of het nu Russisch of Amerikaans wapenarsenaal betreft, waanzin blijft het.

Gelukkig! 'Najagen van geluk' vormt ook een deel van de tentoonstelling, in het oude natuurmuseum (nu Minerva Praediniussingel). Maar ook daar kom je niet echt huppelend vandaan. Na het bekijken van al die, deels treurige, zoekende mensen, bekijft de foto van Paczai Tamas uit Roemenië het langst. Ik zou daar best even willen zitten, daar onder die struik in de schaduw. Als dat geen geluk is.

i Noorderlicht Fotomanifestatie Human Conditions 6 september t/m 4 oktober. In de stad en provincie Groningen. Catalogus € 44,50. www.noorderlicht.com